

Cybersecurity Awareness

Cyberboswachters

Tim Dams

Waarom awareness?

90% van alle beveiligingsincidenten wordt veroorzaakt door menselijke fouten.

Voorbeelden:

- Klikken op een phishing-link
- Zwak wachtwoord gebruiken
- Verbinden met onveilig wifi-netwerk

Belangrijk

Technische maatregelen alleen zijn **niet voldoende**.

Medewerkers moeten begrijpen *waarom* regels bestaan – niet alleen *wat* de regels zijn.

Jouw rol als cybersecurity-professional

Je bent meer dan een technicus – je bent een **bewustzijnsambassadeur**:

Vertalen

Complexe technische risico's omzetten naar begrijpelijke taal voor collega's en management.

Signaleren

- Potentiële risico's identificeren
- Afwijkingen en verdachte gebeurtenissen snel en duidelijk rapporteren

Tip

Denk aan de **McCumber kubus**: de menselijke dimensie is even belangrijk als technologie en procedures.

Het doel van awareness-campagnes

Niet: *“je mag dit niet”*

Wel: *“hier is waarom dit gevaarlijk is”*

Einddoel: autonome medewerkers die...

- Zelfstandig de link leggen tussen gedrag en risico
- Bewust kiezen voor veilige werkmethoden
- Nieuwe risico's herkennen en melden – ook in onbekende situaties
- Veilig handelen als **routine** beschouwen, niet als verplichting

Veelgestelde vragen van medewerkers

Vraag

“Waarom geen publiek wifi?”

“Waarom MFA bij iedere login?”

“Waarom laptop vergrendelen?”

Antwoord dat ze zelf moeten kunnen geven

Onversleuteld → aanvallers kunnen meekijken (sniffing)

Wachtwoord gestolen? Account toch veilig

Collega of bezoeker kan anders toegang krijgen

Opmerking

Een goed geïnformeerde medewerker stelt deze vragen niet meer — en helpt ze te beantwoorden voor anderen.

Effectieve awareness-methoden

methode	Waarom het werkt
Micro-trainingen	Kort en frequent → betere retentie, geen overload
Phishing-simulaties	Directe feedback op eigen gedrag
Gamification	Quizen en dashboards verhogen motivatie
Posters & nieuwsbrieven	Visuele herinnering in de werkomgeving
Leiderschap	Management geeft het goede voorbeeld

Tip

Geen “one size fits all”: een campagne werkt beter naarmate ze aansluit bij de **dagelijkse context** van de medewerkers.

Nuttige gratis bronnen: **SANS Institute**, **CISA**, **GoPhish** (phishing simulator).

Less is more

Awareness posters hoeven geen ellenlange teksten te bevatten.

Tip

Grappige of uitdagende posters worden sneller opgemerkt én onthouden.

Gedragsverandering bereik je niet door te straffen – maar door te **motiveren en inspireren**.

Praktische best practices

Wachtwoorden & toegang

- Sterke, unieke wachtwoorden
- Gebruik een **wachtwoordmanager**
- Altijd **MFA** inschakelen

Apparaatbeheer

- Automatische updates inschakelen
- Antivirussoftware actief houden
- Laptop vergrendelen bij weggaan

Documenten & netwerken

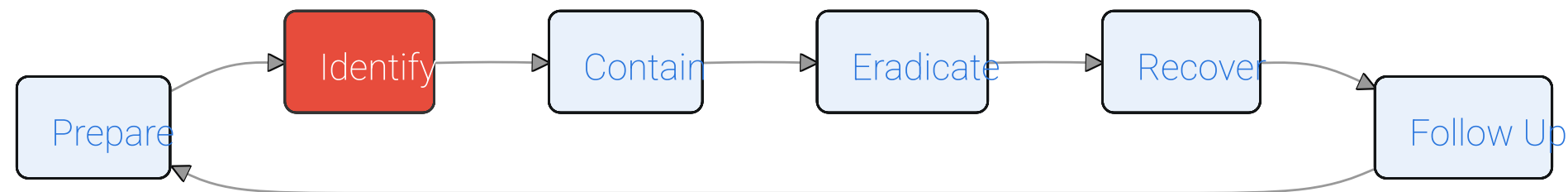
- Geen onbekende USB-sticks of kabels
- Alleen vertrouwde wifi-netwerken
- Regelmatige **backups** (fysiek én digitaal)

Blijf leren

- Kennis actief delen binnen het team
- Op de hoogte blijven van nieuwe dreigingen

Incident Response

Een goed **incident response-plan** minimaliseert schade en voorkomt herhaling.

! Belangrijk

Het is een **cyclus**: de *Follow Up* voedt de *Prepare*-fase zodat we leren uit elke incident.

De 6 stappen in detail

Stap	Actie
Prepare	Procedures definiëren, medewerkers trainen, plan up-to-date houden
Identify	Verdachte activiteiten herkennen en melden
Contain	Getroffen systemen isoleren, verdachte accounts blokkeren
Eradicate	Incident volledig verwijderen
Recover	Systemen en data herstellen
Follow Up	Oorzaak analyseren, processen verbeteren

Tip

Awareness speelt vooral bij **Identify**: medewerkers die weten wat verdacht is, melden sneller.

Snelheid van detectie bepaalt de **omvang van de schade**.

Incident response: in de praktijk

Het incident response-plan als cyclus – niet als lineaire sequentie.

Incident response: meldcultuur

- Goede meldprocedures zijn cruciaal: **wie meldt wat, aan wie, hoe snel?**
- Meldkanalen moeten **laagdrempelig en toegankelijk** zijn
- Niemand mag bang zijn om een incident te melden

Waarschuwing

Een complex incident response-plan dat niemand kent is nutteloos.

Oefen het plan regelmatig – en zorg dat medewerkers weten wat **hun** rol is.

Social engineering: de 5 technieken

Techniek

Pretexting

Hoe het werkt

Aanvaller doet zich voor als collega of IT-medewerker om info te ontfutselen

Tailgating

Volgt een medewerker een beveiligd gebied binnen

Vishing

Voice phishing via telefoon – AI maakt stemimitatie steeds realistischer

Baiting

Lokt met iets aantrekkelijks (gratis USB, Spotify, ...) dat malware bevat

Quid Pro Quo

Biedt iets aan in ruil voor gevoelige informatie

Pretexting & Vishing: de challenge-techniek

- Bij twijfel: stel een **challenge** die enkel de echte persoon kan beantwoorden
- Geeft de aanvaller het juiste antwoord? Stel een **tweede challenge**
 - Geef aan dat het eerste antwoord fout was — kijkt de aanvaller of het antwoord wordt aangepast?
 - Dit heet **reverse social engineering**

Tip

Als blijkt dat de persoon legitiem was: maak je excuses.

Een kleine verlegenheid is een kleine prijs voor de veiligheid van je organisatie.

Phishing herkennen: signalen

- **Controleer het afzenderadres** — vergelijk met eerdere communicatie of de website
- **Hover over links** zonder te klikken — zie je het echte doel-URL?
- **Bijlagen van onbekenden** nooit openen zonder verificatie
- **Gevoel van urgentie** (“Onmiddellijk actie vereist!”) is een klassiek manipulatiemiddel
- **Vraag om gevoelige info** via e-mail of telefoon is bijna altijd verdacht
- **Bij twijfel**: bel de afzender terug via een gekend nummer — niet via het nummer in de mail

Belangrijk

Bij twijfel: niet klikken.

Melden is altijd beter dan niets doen — ook als het uiteindelijk vals alarm blijkt.

Conclusie

- **90%** van de incidenten is menselijk — awareness is geen optie maar noodzaak
- Goede campagnes leggen uit **waarom**, niet alleen wat
- Gebruik gevarieerde methoden: trainingen, simulaties, gamification, posters
- Een **incident response-plan** werkt alleen als medewerkers het kennen
- Social engineering herken je door **te challengen en te verifiëren**

! Belangrijk

Cybersecurity is een **gedeelde verantwoordelijkheid** — van de IT-afdeling tot de receptionist.